

GEMEENTE-POLITIE TE WINTERSY 'K

TELEFOON 2244 - KENGETAL K 5430

OPGELEED
Volgno.

Gelieve bij beantwoording dagtekening en
nummer van ons schrijven aan te halen

23. MRZ. 1948

Aan de heer

D ACD 31834

Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst

Javastraat 68

BUREAU B

24.3.48

's-GRAVENHAGE.-

Uw kenmerk: Uw brief van: Ons nummer: Winterswijk:
589/48 P. 22 Maart 1948

Onderwerp: Verslag vergadering.

Hierbij doe ik U toekomen een poli-
tierapport mijner administratie, houden
de het verslag van de op 19 Maart 1948
in deze gemeente gehouden openbare
vergadering van het Nationaal Comité
Handhaving Rijkseenheid.

Ik moge U korthedshalve naar de
inhoud van dit rapport verwijzen.

De Inspecteur van Politie,
Corps ~~Winterswijk~~

Bijl: 1 pol. rapport

Verzoeken in elke brief slechts
één zaak te behandelen.

Winterswijk, 20 Maart 1948.

No. 509/48 P.

Onderwerp: Verslag vergadering.

Weekoverzicht.
RAPPORT 2 APR 1948

Ter voldoening aan uw opdracht rapporteer ik, agent van politie te Winterswijk, tevens onbezoldigd rijksveldwachter u beleefd het volgende:

"Op Vrijdag 19 Maart 1948 was in het café "De Harmonie", Groenloseweg te Winterswijk een openbare vergadering belegd door het Nationaal comité Handhaving Rijkseenheid, afd. Winterswijk, waar als spreker de heer _____, oud kolonel, het woord voerde over "Indische en internationale politiek".

Na een kort openingswoord door de voorzitter van vorenbedoeld comité, de heer _____, Winterswijk, verkreeg de heer _____ het woord.

In de aanvang van zijn betoog wees spr. erop, dat van datgene, wat zich thans in Indie afspeelt, een politieke zaak wordt gemaakt, terwijl het in wezen een nationale zaak is. Nederland en Indie zijn onverbroken aan elkander verbonden. Prof. Schermerhorn ziet zulks, aldus spr., wel in en die vraagt zich thans af, wat er nu moet gebeuren. Vooral nu de verkiezingen voor de deur staan, zal het Nederlands volk zich moeten uitspreken wat het wil.

Hierna zeide spr. het een en ander over de regeringen, die na de bevrijding aan het bewind zijn gekomen. Deze regeringen maken fouten hebben fouten gemaakt en moesten fouten maken. We hadden verwacht, dat na de bevrijding het meest voor de hand liggende moest en zou gebeuren om de mensen weer op een redelijk levensniveau te brengen. Hiervoor moeten wij een nationaal kabinet hebben, aldus spr., maar in plaats daarvan hebben we ideologie gekregen. Sprekende over het gevoerde wanbeleid, zeide de heer _____, dat de regeerders, die daaraan schuld hadden, gezocht moesten worden, en daarvoor moesten anderen komen.

Vervolgens besprak de heer _____ het Indie-beleid en stelde de vraag: Wat betekent het losgaan van Nederland en Indie? Voordat spr. deze vraag beantwoordde, gaf hij eerst een aantal cijfers over het volksinkomen en wees op het feit, dat Indie daarbij voor Fl. 700 miljoen had bijgedragen. Spr. zette hier uiteen, hoe het kwam, dat Indie zulk een groot bedrag had bijgedragen in het volksinkomen. Hij vergeleek dit met het nationale inkomen en tevens deelde spr. het een en ander mede over de toepassing van de geleide-economie. Spreker merkte verder op, dat Indie afhankelijk was van de westerse cultures welke thans grotendeels zouden zijn weggevallen. Java mist de economische basis voor zelfstandigheid en dit was volgens de heer _____ de oorzaak, dat van de 140 grote ondernemingen slechts 4 suikerfabrieken in werking waren. Dit zou mede het gevolg zijn van het feit, dat de ondernemers hun kapitaal niet meer in de industrie durfden te steken en geen toekomst meer in de Indische industrieën zagen. Wanneer de Nederlandse verbinding met Indie afgebroken zou worden, dan zouden zo ging spr. verder, 20 à 25 miljoen mensen niet meer gevoed kunnen worden. De heer _____ zette daarna uiteen, hoe dat kwam en waarom het anders kon, waarbij hij zijn standpunt uiteen zette, gebaseerd op zijn 30-jarige ervaring in Indie.

Hierop gaf de heer _____ een overzicht van de samenstelling en geaardheid van de bevolking in Indie. Deze bevolking verschilde onder

Aan den Heer
CORPSCOMMANDANT VAN POLITIE
te WINTERSWIJK

Zie vervolg blz.2.

onder-

ling zeer van elkander, wat de rassen betref. Verschillende rassen haatten elkaar. Het ene ras wilde niet onder het andere werken en omgekeerd. Spr. toonde een en ander aan met verschillende voorbeelden

De heer betoogde vervolgens, dat de toenadering met het westen langzaam tot stand moest worden gebracht, hetwelk hij ook we met een voorbeeld meende te kunnen aantonen.

Sedert de eeuwswisseling is de Indische politiek veranderd. Men is toen overgegaan om de Indische bevolking van beschermd volk tot gesteund volk aan te merken en als zodanig te behandelen. Sprekende over de volksaard der bevolking in Indie, zeide de heer , dat er thans een tijdelijk eenheidsstreven en geen nationalisme in Indië gaande is. Dit zou na verloop van tijd weer uitelkaar vallen. Het streven zal dan, aldus spr., uiteenvallen in burgeroorlog, corruptie en haat. Het enige element, dat de bevolking bij elkaar kan houden was het Nederlandse element. Is dit element weg, dan zullen de tropen al hetgeen tot nu toe gepresteerd was, weer in zich opnemen.

Vervolgens deelde de heer enige dingen mede uit het rapport van Goudoever, dat bestemd was voor dr. van Mook, en waaruit zou blijken, dat Oost-Indonesië een land van zelfbestuurders was en dat het thans gaat om de massa en niet om de meer ontwikkelden. De grote fout, die gemaakt wordt, is, dat de Indische bevolking op de westerse democratie wordt overschakeld. Volgens spr. kan dit niet e worden de toestand onhoudbaar. De grootste rampspoed is de republiek Indonesië. De leiders daarvan zouden of communistisch of in Rusland zijn opgeleid. Het zijn misdadigers en schavuiten en daarmee wordt onderhandeld, ook nog na de politieke actie. Volgens spr. hebben wij onze plicht tegenover de bevolking verzaakt. We laten de bevolking over aan oosterse terreur en beschaving. De toestand is heel e stig en wij moeten, aldus spr., het volk daarginds weer op de been helpen, maar niet met de mensen van thans.

Volgens de heer heeft de rede van H.M. de Koningin in niets nieuws gebracht; hiermede was men reeds bezig. Maar, moet all nu snel, matig of geleidelijk gaan? Spreker voelde het meest voor geleidelijk. Maar eerst moet onherroepelijk de republiek weg, anders komt er niets van terecht, behalve dan van de idee van Moskou. Men in Indië thans reeds bezig de bevolking bij het te houden plebisclie over te halen, op de republiek te stemmen.

De zo corrupte maatschappij, die ons Indië is geworden, is begonnen in Australië, zo ging spr. verder. Onze regering heeft de mensen daar eerst heengezonden, maar mensen zijn het, die ons Indië niet knen. Er is thans in Indië zeer grote corruptie. Wanneer Nederland w een Nederlandse regering heeft, dan dienen de Nederlanders in Indië gezuiverd worden. Ook moet Dr. van Mook uit Indië weg. Spr. noemde deze een groot doch anti-Nederlands staatsman, die zelfzuchtig is. Als Dr. van Mook weg is, dan kan het misschien nog goed worden.

Spreker besloot zijn rede met te zeggen, dat de toestand in Indië thans critiek is. In een critieke tijd heeft Churchill eens gezegd: Nooit hebben zo velen aan zo weinigen zo ontzaggelijk veel te danken gehad. Laat ons hopen, dat wij niet behoeven te zeggen :Nooit hebbe zo velen aan zo weinigen zoveel te verwijten gehad.

Hierna volgde een korte pauze, waarin gelegenheid werd gegeven tot het stellen van vragen. Van deze gelegenheid werd door drie personen gebruik gemaakt.

Om 22.45 uur werd de vergadering door de voorziter van de afd. Winterswijk, de heer , gesloten. Hij sprak de hoop uit, dat het gesprokene door de aanwezigen naar buiten gedragen zou worden.

Aan de ingang der zaal waren diverse brochures betreffende Indie te koop.

De vergadering had een rustig verloop.

Aanwezig waren ± 90 personen. Zaalcapaciteit 275 personen."

Aldus naar waarheid dit rapport opgemaakt, gesloten en getekend te Winterswijk, 20 Maart 1948.

De agent van politie,